

Továbbra is Magyarország az Európai Unió legkorruptabb tagállama a Transparency International 2023. évi Korrupció Érzékelési Indexe alapján

Sajtóközlemény

Budapest, 2023. január 30. Megőrizte tavalyi pozícióját Magyarország az Európai Unió tagországai között a Transparency International (TI) berlini központja által közreadott Korrupció Érzékelési Index (Corruption Perception Index – CPI) 2023-as rangsorában. Büszkeségre azonban koránt sincs ok: hazánk egymás után másodszor lett utolsó az uniós tagállamok között, és világviszonylatban is csupán egyetlen helyezést tudott előre lépni, jelenleg a 76. helyen áll a 180 országot értékelő listán. Az európai uniós pénzek lehívása érdekében meghozott korrupció elleni és jogállamisági intézkedések, bár vannak köztük előremutatóak, önmagukban nem tudják helyreállítani a jogállamot és felszámolni a rendszerszintű korrupciót – derül ki a TI Magyarország jelentéséből, amelyet a CPI eredményekkel együtt, január 30-án mutattak be Budapesten.

Magyarország ismét az EU sereghajtója

A Transparency International Berlinben működő Titkársága 29. alkalommal készítette el az államokat a közszektort érintő korrupcióval szembeni védettségük szerint rangsoroló Korrupció Érzékelési Indexet (Corruption Perceptions Index – CPI). Magyarország 2023-ban 42 pontot szerzett a 0 ponttól (a leginkább korrupt ország) 100 pontig (a korrupcióval legkevésbé fertőzött ország) terjedő skálán. Ezzel a 180 országot rangsoroló felmérésben 2022-es pontszámának megőrzése mellett, egy helyet javítva, a lista 76. helyén végzett.

A korrupció elleni teljesítmény tekintetében hazánk már második éve sereghajtó az Európai Unió tagállamai között. A lecsúszás folyamatos: míg 2012-ben Magyarország az Európai Unió 19. helyén állt, öt évvel ezelőtt már csak Görögország és Bulgária nyújtott gyengébb korrupció elleni teljesítményt. Ezután Magyarország az európai uniós országok sereghajtói pozícióját több formációban foglalta el: 2020-ban – Bulgáriával és Romániával – hármas holtversenyben végzett az utolsó helyen, majd előbb Románia, később pedig Bulgária hagyta le hazánkat. A visegrádi országok jóval Magyarország előtt járnak. Csehország 57 ponttal az Európai Unió 16. helyén áll, Lengyelország és Szlovákia pedig a 19. helyen osztozik 54-54 ponttal.

A Magyarországgal szomszédos országok korrupcióval szembeni ellenállóképességének alakulása változatos képet mutat. A hosszú évek óta utolérni kívánt Ausztria tavaly 29 ponttal előzte meg hazánkat. A Magyarországgal határos országok a 2010-es évek derekától Magyarország előtt járnak a korrupcióval szembeni védettség tekintetében: az 56 pontos Szlovénia 14, az 54 pontos Szlovákia 12, míg az 50 pontos Horvátország 8 ponttal szerzett több pontot 2023-ban, mint Magyarország. A Szerbia és Magyarország között kialakult „történelmi barátság” a CPI eredményekben is visszaköszön: a két országot tavaly mindössze 6 pont választotta el egymástól, míg a szintén szomszédos Ukrajna Szerbiával megegyező, 36 pontos eredményt ért el.

Hatékony igazságszolgáltatásra van szükség a korrupció elleni küzdelemhez

A Transparency International Berlinben működő Titkársága (Transparency International Secretariat – TI-S) a Korrupció Érzékelési Index legfrissebb globális adatai kapcsán rámutat: egyértelmű összefüggés áll fenn a korrupció kiterjedtsége és az igazságszolgáltatás függetlensége között. A TI-S a jogállamiság helyzetét vizsgáló nemzetközi felmérések alapján megállapítja: az igazságszolgáltatás függetlensége világszerte hanyatlak. A World Justice Project által összeállított Rule of Law Index felmérésben alacsony pontszámot elérő országok a Korrupció Érzékelési Index rangsorában is gyengén teljesítettek, ami rávilágít az igazságszolgáltatás hatékonysága és a

korruptió közötti egyértelmű összefüggésre. A TI Berlinben működő Titkársága szerint a tekintélyelvű és félautoriter rendszerekben az igazságszolgáltatás részrehajlása hozzájárul ahhoz, hogy a korrupt elkövetők büntetlenek maradjanak.

„A korruptió mindaddig virágozni fog, amíg az igazságszolgáltatás nem képes hatékonyan fellépni az elkövetőkkel szemben, akár a kormányokkal való konfliktus árán is. A politikai vezetőknek teljes mértékben ki kell állniuk a törvények betartása és a korruptió elleni küzdelem mellett, és garantálniuk kell az intézmények függetlenségét” – mondta François Valérian, a Transparency International globális elnöke.

Mérlegen a mérföldkövek

A TI Magyarország a szokásos, a korruptió helyzetképet bemutató éves jelentésében részletesen értékelte a jogállamiság állapotát, a közbeszerzések rendszerét, a korruptiónak a gazdaságra gyakorolt hatását és áttekintést adott Magyarországnak az uniós forrásokhoz való hozzáféréséről.

A Jelentés jogállamiságról szóló fejezete megállapítja: az Európai Unió által támasztott feltételek („mérkövek”) nyomán létrejött Integritás Hatóság, és a mellette működő Korruptió Ellenes Munkacsoport (amelynek a TI Magyarország is a tagja) hatásköri deficittel küzd, és csak igen korlátozott jogosítványokkal rendelkezik. Kiemeli továbbá, hogy a hatalomnak a nyilvánossággal szemben táplált elutasító reflexei érdemben nem változtak attól, hogy a kormány – az EU nyomására – visszavonta a közérdekű adatok hozzáférhetőségének néhány kirívóan súlyos akadályát.

Ezzel szemben az Orbán-kormány más úton-módon nehezíti meg a közérdekű adatok megismerhetőségét: megerősítették az üzleti titkok védelmét, továbbá a legsúlyosabb jogkorlátozások nemhogy változatlanul érvényben maradtak, de 2023 decemberében újabb, közel féltucat nyilvánosságkorlátozó rendelkezés lépett életbe. A Jelentés a vagyonyilatkozatok sok évtizede futó abszurd drámájának újabb felvonásaként értékeli azt, hogy a 2022-es reformok még a kiindulópontonál is rosszabb eredményt hoztak: a nyilatkozatot tevőnek nem kell feltüntetnie az általa használt lakóingatlant, és a jövedelmeket is csak érték kategóriák szerint kell megjelölni.

Az Európai Bizottság 2023 decemberében 10,2 milliárd eurót szabadított fel a Magyarországnak járó kohéziós alaphoz az igazságügyi reformcsomagra hivatkozva, amely több, a bíróságok függetlenségét kirívóan csorbító rendelkezést is hatályon kívül helyezett. A Bizottság által kikényszerített igazságügyi reform mégis alkalmatlan a bíróságok autonómiájának a helyreállítására, ahhoz ugyanis a jogállam újbóli felépítésére lenne szükség. A legfőbb gond az, hogy a reform elkésett. A NER 14. évében a bíróságok is egyre nehezebben tudják kivonni magukat a kormány befolyása alól.

A Jelentés a szuverenitásvédelmi törvényt és a február 1-jén felálló Szuverenitásvédelmi Hivatalt az adófizetők rengeteg pénzét felemészítő, szükségtelen és Alaptörvény-ellenes kormányzati kezdeményezésnek tartja.

Nagy korruptió, szerény gazdasági teljesítmény

A Jelentés gazdasági fejezete megállapítja: az Európai Unióban 2023-ban – az előző évekhez hasonlóan – továbbra is erős az egy főre jutó bruttó hazai termék (GDP) nagyságával mért gazdasági teljesítmény és a Korruptió Érzékelési Indexben elért pontszámok közötti összefüggés.

„Magyarország az Európai Unió legkorruptabb, ugyanakkor szerény gazdasági teljesítményt nyújtó tagállama” – mondta a Korruptió Érzékelési Index friss eredményeinek és az ahhoz kapcsolódó Jelentésnek az ismertetésekor Martin József Péter, a TI Magyarország ügyvezetője. Az egy főre jutó GDP tekintetében hazánk csak Bulgáriánál, Romániánál és Horvátországnál áll jobban, miközben a többi visegrádi ország jobban teljesít nálunk. Martin József Péter hozzátette: „Az, hogy az EU nyomására elfogadott korruptió elleni törvények legjobb esetben is felemásra sikerültek, nem a véletlen műve, hiszen a folyamatos pávatánccal az Orbán-kormány elsődleges célja az uniós forrásokhoz való minél teljesebb hozzáférés, nem pedig a jogállam helyreállítása és a korruptió visszaszorítása”.

Hosszú éveken át, egészen 2023-ig a magyar gazdaságra rendkívül magas beruházási ráta volt jellemző, ez azonban csak látszólag jó hír. A befektetések GDP-hez viszonyított magas szintje ugyanis a régiós országokkal összevetve szerény gazdasági teljesítménnyel és gyatra termelékenységgel párosult.

Nem sikerült hatékonyabbá tenni a közbeszerzési rendszert

A Jelentés közbeszerzésekkel foglalkozó fejezete megállapítja: sem a rendszerszintű korrupció mérséklését célzó intézkedések, sem az elapadó uniós források miatt pangó beruházások nem hoztak egyelőre fordulatot a hazai közbeszerzési piacon, mely a közpénzek politikai alapú szétosztásának egyik fő eszközévé vált az utóbbi években.

A TI Magyarország szerint még a (szuper)mérföldkövek maradéktalan teljesítése sem oldana meg minden rendszerszintű problémát a közbeszerzések tekintetében. Bár az egyánlitos közbeszerzések aránya csökken, ez önmagában nem elegendő a piaci feltételek helyreállításához, például a koncentráció mérsékléséhez. Nem kecsegtet jelentős eredményekkel a piaci verseny fokozására létrehozott kormányzati cselekvési terv sem, és továbbra is számos hiányosság tapasztalható a közbeszerzési adatok közzétételének gyakorlatában.

Az uniós források döntő hányada befagyasztvá maradt

Bár az igazságszolgáltatást érintő reform eredményeképpen tavaly év végén 10,2 milliárd euró elérhetővé vált Magyarország számára, az Európai Unió által különböző forrásokból biztosított pénzügyi keret jelentős része, összesen több mint 21 milliárd euró (ideértve a Helyreállítási Alapból elvileg rendelkezésre álló kedvezményes hitelkeretet is) zárolva marad mindaddig, míg az Orbán-kormány nem teljesíti maradéktalanul az Európai Unió által szabott jogállamisági és korrupció elleni feltételeket, valamint nem tartja be az Európai Unió Alapjogi Chartájában foglaltakat olyan, a Bizottság által továbbra is problémásnak ítélt területeken, mint az akadémiai szabadság, a szexuális kisebbségek jogainak védelme és a menekültügy kezelése.

A Korrupció Érzékelési Indexről

A Korrupció Érzékelési Indexet 12 szervezet 13 felmérése és értékelése felhasználásával készíti el a Transparency International Berlinben működő titkársága. A CPI alapjául szolgáló mérőeszközök üzletemberek és szakértők értékelései alapján állapítják meg az egyes országokban a közszektor korrupciós fertőzöttségét. 2023-ban 180 országról állt rendelkezésre megfelelő adat; Magyarországot 10 különböző alindex alapján vizsgálták. A Transparency International Berlinben működő titkárságának kutatói a háttérindexek pontszámait 0-tól 100-ig terjedő skálára vetítik, és az alindexek pontszámának átlagából számítják az egyes országok CPI pontszámát. A Korrupció Érzékelési Indexben a „0” a korrupcióval leginkább, a „100” a legkevésbé fertőzött országot jelzi. A CPI módszertanának részletes ismertetése megtalálható a Transparency International honlapján: <https://www.transparency.org/research/cpi/overview>. A Transparency International 2018-ban hitelességi tesztet kért az Európai Bizottságtól; a Joint Research Center auditja a CPI-t a korrupció mérésére alkalmas eszköznek találta. Utóbbi dokumentum a következő linken érhető el: https://www.transparency.org/files/content/pages/2018_CPI_2017_StatisticalAssessment.pdf

Ha a közleménnyel kapcsolatban kérdése van, keresse Jávor Marcell Dénest a marcell.denes.javor@transparency.hu email címen., vagy a +36704097277 telefonszámon. A TI Magyarország éves jelentése, amely tartalmazza a CPI 2023-as eredményeit is, elérhető a TI Magyarország [honlapján](#).

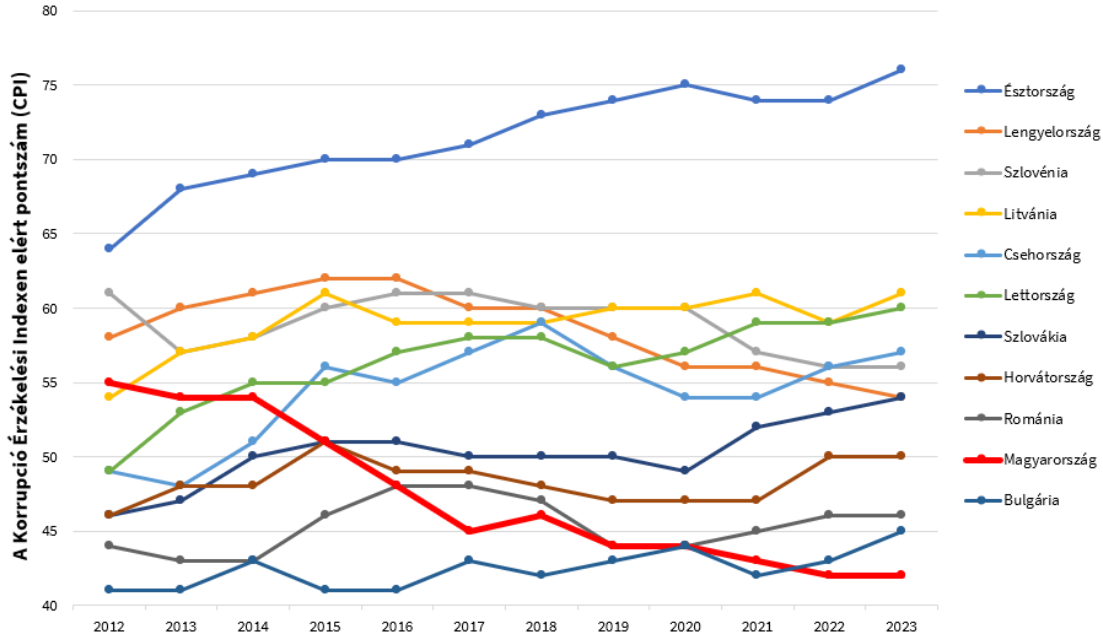
Ábrák jegyzéke

Az Európai Unió tagállamai a 2023. évi Korrupció Érzékelési Indexben

EU-n belüli helyezés	Ország	Pontszám		EU-n belüli helyezés	Ország	Pontszám	
1.	Dánia	90	=	15.	Lettország	60	↑
2.	Finnország	87	=	16.	Csehország	57	↑
3.	Svédország	82	↓	17.	Olaszország	56	=
4.	Hollandia	79	↓		Szlovénia	56	=
5.	Németország	78	↓	19.	Lengyelország	54	↓
	Luxemburg	78	↑		Szlovákia	54	↑
7.	Írország	77	=	21.	Ciprus	53	↑
8.	Észtország	76	↑	22.	Málta	51	=
9.	Belgium	73	=	23.	Horvátország	50	=
10.	Franciaország	71	↓	24.	Görögország	49	↓
	Ausztria	71	=	25.	Románia	46	=
12.	Litvánia	61	↓	26.	Bulgária	45	↑
	Portugália	61	↓	27.	Magyarország	42	=
14.	Spanyolország	60	=				

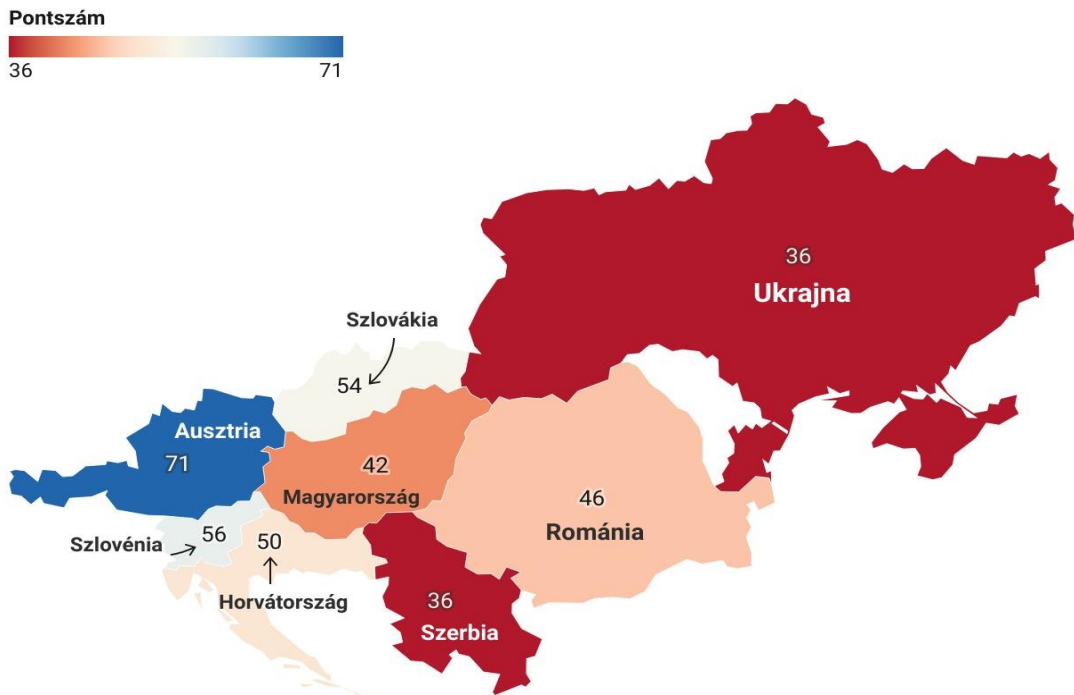
Forrás: A TI Magyarország számításai a Korrupció Érzékelési Index 2023. évi adatai alapján. *Megjegyzés:* Az országok helyezését mutató oszlopban az Európai Unión belüli – tehát nem a globális – rangsort közöljük, a nyilak az adott országnak a 2022. évi Korrupció Érzékelési Indexben elért pontszámához viszonyított változásának az irányát jelölik. Minél magasabb a pontszám, annál kisebb a korrupció.

Közép- és Kelet-Európa országainak CPI pontszámai a Korrupció Érzékelési Indexben, 2012-2023

Forrás: A TI Magyarország számításai a Korrupció Érzékelési Index 2012-2023. évi adatai alapján. Megjegyzés: minél magasabb a pontszám, annál kisebb a korrupció.

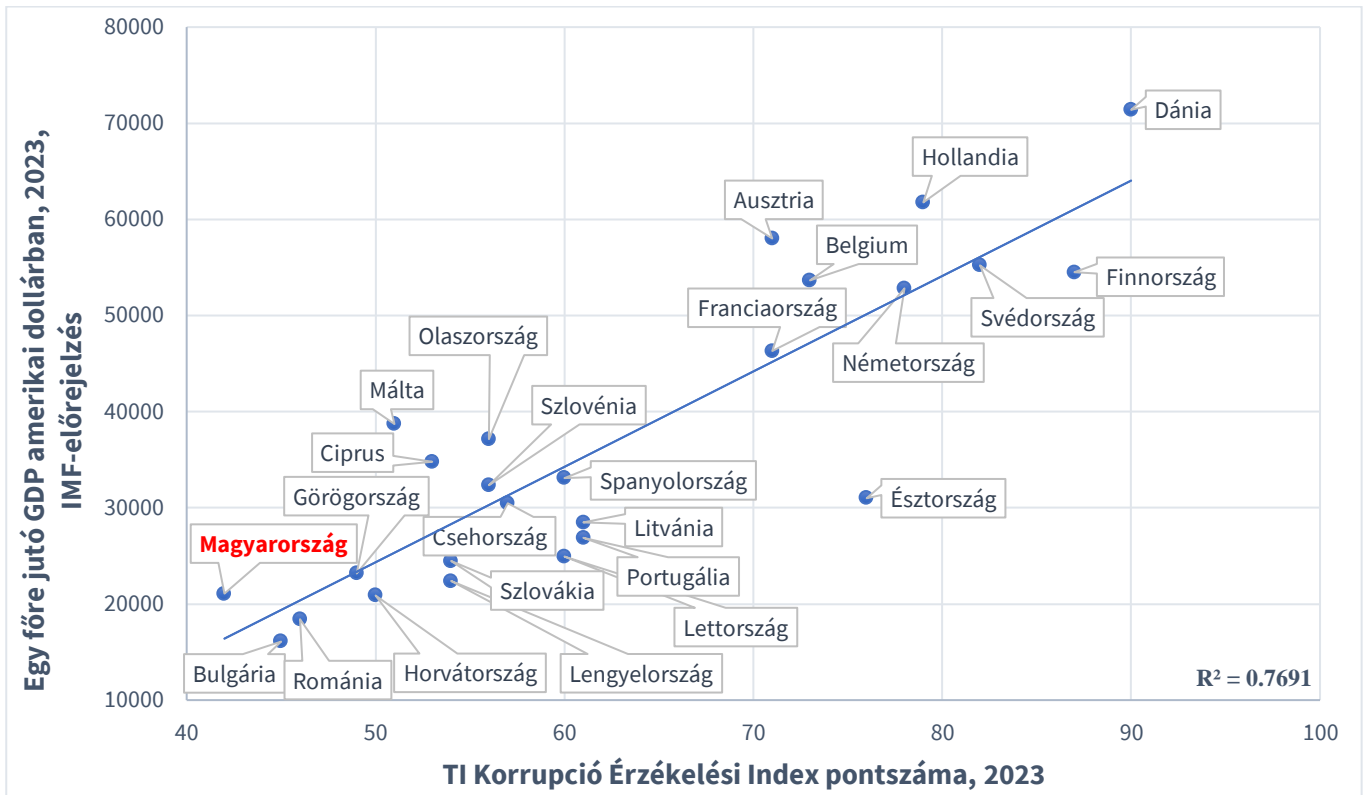
Magyarország és a szomszédos országok pontszámai a Korrupció Érzékelési Indexben

(2023)

Forrás: A TI Magyarország számításai a Korrupció Érzékelési Index 2023. évi adatai alapján. Megjegyzés: minél magasabb a pontszám, annál kisebb a korrupció.

A korrupció és az egy főre jutó GDP közötti összefüggés az EU országokban, 2023

Forrás: a TI Magyarország számításai a Korrupció Érzékelési Index és az IMF adatai alapján. Megjegyzés: Minél magasabb a Korrupció Érzékelési Index által mért pontszám, annál kisebb a korrupciós kitétség. Az Európai Unió tagállamai közül Luxemburgot (135 605 USD egy főre jutó GDP) az ország különleges helyzete, valamint Írországot (112 248 USD egy főre jutó GDP) a nemzeti számlák többi tagállamtól eltérő elszámolása miatt technikai okokból kihagytuk. Az ábrán jelölt R^2 érték az egy főre jutó GDP és a Korrupció Érzékelési Index pontszáma közötti korreláció erősségét mutatja, amely 0,7691, tehát a két változó közötti összefüggés jelentősnek mondható.